

RECHT OP...

Toneelstuk

Met gedichten uit bunden

"... en na 4 fouten ben je af"

Jongere toneel met gedichten

door

WIM ZOMER

TONEELUITGEVERIJ VINK B.V.
(Grimas Theatergrime verkoop)
Tel: 072 - 5 11 24 07
E-mail: info@toneeluitgeverijvink.nl
Website: www.toneeluitgeverijvink.nl

VOORWAARDEN

Alle amateurverenigingen die het stuk: **RECHT OP...** gaan opvoeren, dienen in alle programmaboekjes, posters, advertenties en eventuele andere publicaties de volledige naam van de oorspronkelijke auteur: **WIM ZOMER** te vermelden.

De naam van de auteur moet verschijnen op een aparte regel, waar geen andere naam wordt genoemd.

Direct daarop volgend de titel van het stuk.

De naam van de auteur mag niet minder groot zijn dan 50% van de lettergrootte van de titel.

U dient tevens te vermelden dat u deze opvoering mag geven met speciale toestemming van het I.B.V.A. Holland bv te Alkmaar.

Copyright: © Anco Entertainment bv - Toneeluitgeverij Vink bv

Internet: www.toneeluitgeverijvink.nl

E-mail: info@toneeluitgeverijvink.nl

Niets uit deze uitgave mag verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt worden door middel van druk, fotokopie, verfilming, video opname, internet vertoning (youtube e.d.) of op welke andere wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van I.B.V.A. HOLLAND bv te Alkmaar, welk bureau in deze namens de Uitgever optreedt.

Het is niet toegestaan de tekst te wijzigen en/of te bewerken zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van I.B.V.A. HOLLAND bv te Alkmaar, welk bureau in deze namens de Uitgever optreedt.

Vergunning tot opvoering van dit toneelwerk moet worden aangevraagd bij het Auteursrechtenbureau **I.B.V.A. HOLLAND bv**

Postbus 363

1800 AJ Alkmaar

Telefoon 072 - 5112135

Website: www.ibva.nl

Email: info@ibva.nl

ING bank: 81356 – IBAN: NL08INGB0000081356 BIC: INGBNL2A

Geen enkele andere instantie dan het IBVA heeft de bevoegdheid genoemde rechten van u te claimen, of te innen.

Auteursrechten betekenen het honorarium (loon!) voor de auteur van wiens werk door u gebruik wordt gemaakt!

Auteursrechten moeten betaald worden voor elke voorstelling, dus ook voor try-outs, voorstellingen in/voor zorginstellingen, scholen e.d.

Vergunning tot opvoering:

1. Aankoop van minimaal **11** tekstboekjes bij de uitgever.
2. U vult het aanvraagformulier in op www.ibva.nl of u zendt de aanvraagkaart (tevens bewijs van aankoop), met uw gegevens, naar I.B.V.A. Holland. Uw aanvraag dient tenminste **drie weken voor de eerste opvoering** in bezit te zijn van I.B.V.A. Holland.
3. U krijgt daarop de nota toegestuurd. Na betaling wordt u de vereiste vergunning toegestuurd.

Vergunning tot HER-opvoering(en):

1. U vult het aanvraagformulier in op www.ibva.nl of u zendt de aanvraagkaart met uw gegevens naar I.B.V.A. Holland. Uw aanvraag dient tenminste **drie weken voor de eerste opvoering** in bezit te zijn van I.B.V.A. Holland.
2. U krijgt daarop de nota toegestuurd. Na betaling wordt u de vereiste vergunning toegestuurd.

Opvoeringen zonder vergunning zijn niet toegestaan en strafbaar op grond van de Auteurswet 1912. Zij worden gerechtelijk vervolgd, terwijl de geldende rechten met 100% worden verhoogd. Het tarief wordt met 20% verhoogd voor opvoeringen waarvoor geen toestemming werd aangevraagd binnen drie weken voorafgaand aan de voorstelling.

Het is verboden gebruik te maken van gekregen, geleende, gehuurde of van anderen dan de uitgever gekochte tekstboekjes.

**Rechten BELGIË: Toneelfonds JANSSENS, afd. Auteursrechten,
Te Boelaerlei 107 - 2140 Bght ANTWERPEN Telefoon (03)3.66.44.00.
Geen enkele andere instantie heeft de bevoegdheid genoemde rechten
van u te claimen, of te innen.**

PERSONEN:

Frits
Karel
Frieda
Iene
Ben
Fred
Meneer Peters
Juffrouw Jansen
Conciërge
Cassière
Leerlingen

DECOR:

N.B. Er is geen realistisch decor in die zin dat elke speelplaats wordt afgebeeld. ALLES wordt aangegeven met mini- male zetstukken en rekwisieten. Met licht kan één en ander sterker worden benadrukt. Amnesty International beschikt over uitgebreid dia materiaal en genoemde gedichten bundel.

MUZIEK:

Tip: Pink Floyd "Brick in the wall"

('s morgens vroeg. Schoolplein. Leerlingen en leraren komen aan en lopen richting ingang school. Tussen de leerlingen lopen Karel en Frieda. Ze worden bijna omvergereden door Frits op de brommer)

FRITS: He Gang.

KAREL: Kijk uit joh.....

FRITS *(tegen Karel)*: Had je wat? *(helm af en tegen Frieda)* Afvoeren! *(brommer, zij doet dat, Karel wil doorlopen)* He Karel, *(hem stoppen)* heb je je huiswerk gemaakt?

KAREL: Hoezo?

FRITS: Heb je 't gemaakt ja of nee?

KAREL: Ja natuurlijk.

FRITS: Goedzo. *(pakt zijn tas af)* Kan ik 't mooi overschrijven. *(wil de tas openmaken)*

KAREL: Dat heb je de vorige week ook al gedaan.

FRITS: Ja en? Is me prima bevallen. *(inmiddels komt Frieda erbij met Frits z'n tas)* Daarom doe 'k het nou weer.

KAREL: Ja he, als juffrouw Jansen het merkt....

FRITS: Zeur niet zo, dat mens is stekeblind.

FRIEDA: Pas op joh, daar is ze. *(zij loopt door)*

FRITS *(blokkeert juffrouw Jansen de weg)*: Goeiemorgen juffrouw Jansen.

JUF. JANSEN: Goeiemorgen Frits.

FRITS: Zal ik uw koffertje even dragen juffrouw Jansen. *(en pakt hem af)*

JUF. JANSEN: Oh, Frits, dat is galant van je.

FRITS: Voor u doe ik alles, dat weet u toch.

JUF. JANSEN *(weet zich niet goed raad)*: O Frits. *(en loopt gevleid door)*

FRITS: Hebbes. *(haar koffer)*

KAREL: Haar koffer.. *(hoe durf je)*

FRITS: Tuurlijk, misschien zitten de opgaven d'r wel in, maak open. *(gooit koffer naar Karel)*

KAREL: Doe 't zelf. *(gooit koffer terug)*

FRITS: Scheiterd. *(maakt koffer open)* Hier zie je de opgaven *(gooit ze naar Karel)* overschrijven!

KAREL *(pakt ze angstig op)*: Nee joh.

JUF. JANSEN *(komt terug)*: Frits, mijn koffer. *(ziet Karel met opgaven en koffer)* Wat is dat nou?

FRITS: Hij wou even kijken wat erin zat.

JUF. JANSEN: Karel. *(en pakt ze terug)*

KAREL: Nietwaar.

JUF. JANSEN: Je wilt me toch niet wijsmaken, dat die opgaven vanzelf uit mijn tas vliegen.?

KAREL: Nee juffrouw, Frits....

FRITS: Hij wilde even kijken of u de opgaven al klaar had, da's toch niet zo erg?

JUF. JANSEN: Natuurlijk is dat erg. Karel, meld je direct bij de directeur.

KAREL: Ja maar....

JUF. JANSEN: De directeur.

KAREL: Juffrouw Jansen....

FRITS: DE DIRECTEUR.....

KAREL *(loopt nu richting school)*

FRITS: Ik heb gezegd dat het niet mocht.

JUF. JANSEN: Dank je Frits, niet iedereen is zo eerlijk als jij.

FRITS: Dankuwel juffrouw Jansen. *(Juf. Jansen gaat richting ingang school, Frits lacht haar "gemeen" na en loopt richting een groepje meisjes waaronder Frieda. als zij hem ziet aankomen loopt ze op Frits af met z'n spullen)*

FRIEDA: Wat zei ze.

FRITS: Wat gaat jou dat dan aan? *(loopt haar straal voorbij, naar lene een van de meisjes in de groep, Frieda volgt het met haar ogen)*
Kom eens.

IENE: Waarom?

FRITS: Kom nou eens. *(lene gaat een paar stappen met hem mee. Frits haalt een pakje "shag/hasj" uit zijn zak)* Proberen?

IENE: Ah joh, ik moet die rotzooi niet. *(wil weg en wordt tegen gehouden)*

FRITS: Doe niet zo slap, de hele klas gebruikt het.

IENE: Nou ik niet. Als meneer Peters het merkt hang je.

FRITS: Die zak weet niet eens dat het bestaat.

FRIEDA *(komt snel langslopen)*: Pas op Peters.

FRITS: Goeiemorgen meneer Peters.

DHR. PETERS *(loopt bijna voorbij en murmelt)*: Morgen Frits.... *(in een tweede reactie ziet hij het pakje shag)* Frits ik dacht dat we hadden afgesproken dat we op school niet zouden roken..

FRITS: Meneer Peters dat doe IK toch ook niet.

DHR. PETERS: O lene, jij mag dan een meisje zijn maar die regels gelden ook voor jou. *(loopt door)*

IENE: Eikel, kijkt ie mij d'r op aan.

FRITS: Kun je 't net zo goed gebruiken ook. *(gooit haar het pakje toe, zij mist, bukt zich om hem op te rapen)* Rondje van de zaak.... *(de conciërge komt erbij)*

CONCIËERGE: Frits of je bij... lene wat heb je daar?
FRITS: Hasj meneer de Groot.
CONCIËERGE: Wat?
FRITS: Hasj.
IENE: Nietwaar.
CONCIËERGE: Geef eens hier. *(ruikt er aan)* Hasj? *(laat Frits ook ruiken)*
FRITS: Hmmm. *(verlekkerd)* Hasj.
CONCIËERGE: En jij, *(tegen lene)* wilt ons wijsmaken dat dit gewone tabak is.
IENE: Nee, Frits....
FRITS: Ze wilde dat ik het ook gebruikte, maar ik ben niet achterlijk.
CONCIËERGE: Is dat waar lene?
FRITS: Natuurlijk is dat waar ik zeg tegen d'r ik moet die rotzooi niet, maar ja als je verslaafd bent....
CONCIËERGE: Verslaafd? lene meld je direct bij de directeur.
IENE: Meneer de Groot.
CONCIËERGE: De directeur.
IENE: Ja maar.....
FRITS: De directeur! *(lene loopt met tegenzin weg)* Stom he meneer de Groot, voor je het weet is de hele school verslaafd. *(de bel gaat)*
CONCIËERGE: Gelukkig ben jij verstandig.
FRITS: Dankuwel meneer de Groot. *(loopt van hem weg met de meute de school in. Het licht fade uit overblijft een dia met de tekst:)*

ZO DONKER ALS LICHT.

Donker is de nacht.
Licht is de dag.
Donker is het leven.
Licht zou het kunnen wezen;
Als men niet naar macht zou streven.
(evt. met muziek)

(LOKAAL. De meeste leerlingen. (waaronder Karel) zitten met de jas aan in de klas. Frits en Frieda niet. De les is al een poosje bezig)

DHR. PETERS: Goed doe de boeken maar dicht dan gaan we nou eens kijken wat jullie van je spreekbeurt terecht brengen. Wie wil er beginnen? (*niemand natuurlijk en Frits helemaal niet. Hij duikt weg om in zijn tas te zoeken*) Frits?

FRITS: He?

DHR. PETERS: Spreekbeurt.

FRITS: Spreekbeurt?

DHR. PETERS: Ja spreekbeurt! Heb je 't niet voorbereid?

FRED: Dat heeft u helemaal niet opgegeven.

DHR. PETERS: O nee?

FRITS: Nee! Heeft ie dat opgegeven? (*aan de klas, niemand durft ja te zeggen*)

DHR. PETERS: Kijk maar in je agenda.

FRITS (*Fred die voor hem zit, geeft agenda aan*)

DHR. PETERS: Nou?

FRITS: Ik zie niets staan.

DHR. PETERS: Dan heb je 't niet opgeschreven.

BEN: U heeft het niet opgegeven.

DHR. PETERS: Wat hebben jullie dan wel geleerd?

KAREL: Zuid Afrika.

DHR. PETERS: Mooi dan houen we die spreekbeurten tegoed voor de volgende keer en ga ik nu een paar vragen stellen over Zuid Afrika. (*Karel wil best aan de beurt komen, de rest niet, Frits pakt zijn boek erbij*) Frits... (*op een toon van moet ik het nou weer zeggen*)

FRITS (*idem*): Meneer Peters.

DHR. PETERS: Boek!

FRITS: Heb ik.

DHR. PETERS: Dicht!

FRITS: O.

DHR. PETERS: Iene, wat weet je over Zuid Afrika?

IENE (*denkt o jee, ik*): Zuid Afrika is 33 x zo groot als Nederland.

DHR. PETERS: Ja en hoeveel mensen wonen er?

IENE: Eehhh... 25 miljoen.

DHR. PETERS: Verdeelt in... Ben?

BEN: 18 miljoen zwartjes.

DHR. PETERS: Zwarte mensen.....

BEN: 3 miljoen kleurling mensen en 4 miljoen blanken en die blanken hebben alles te vertellen.

DHR. PETERS: Goedzo. Wat bijvoorbeeld Frits?

FRITS: Wat?

DHR. PETERS: Wat?

FRITS: Wat, wat?

KAREL: Wat hebben die blanken te vertellen?
FRITS: Ja dat hoefden we niet te leren jongen.
KAREL: 't Is elke dag op t.v.
FRITS: Niet gezien.
DHR. PETERS: Dat is dan heel jammer.
FRITS: Waarom?
DHR. PETERS: Wel dan zou jij ook weten dat die 18 miljoen zwarte mensen maar op 1/7 deel van hun land mogen wonen.
FRED: Hebben ze daar niet genoeg aan.
DHR. PETERS: Nou het lijkt me niet eerlijk als je met 4 miljoen blanken op de rest woont.
KAREL: En 't is ook niet eerlijk dat de zwarten alleen geld kunnen verdienen door voor die blanken te werken.
FRITS: Hebben ze tenminste werk.
DHR. PETERS: Ja maar de zwarte mensen verdienen veel minder dan de blanken.
KAREL: En een neger kan nooit chef worden van een blanke.
FRITS: Maar goed ook.
DHR. PETERS: Waarom?
FRITS: Ja he kom, als chef zeker.
IENE: Waarom niet?
FRITS: Doe niet zo bijdehand. Een neger?
DHR. PETERS: Zijn dat geen mensen?
FRITS: 't Zijn geen blanken.
DHR. PETERS: En daarom hebben ze ook de rechten niet van de blanken.
FRITS: Omdat ze niet voor zichzelf opkomen.
DHR. PETERS: Dat zouden ze heel graag willen Frits, maar dat kunnen ze niet en waarom niet?
KAREL (*vinger omhoog*)
DHR. PETERS: Omdat er in Zuid Afrika geen... nou.
FRITS: Water is?
KAREL (*houdt zich niet langer in*): Omdat er in Zuid Afrika geen democratie is.
FRITS: Da's hun eigen schuld, die zwartjes willen niet anders, die leven nog in 't stenen tijdperk, die weten niet eens wat democratie is.
DHR. PETERS: Weet jij dat wel?
FRITS: He? (*gebaar van ik ben niet achterlijk*) In een democratie heeft iedereen stemrecht.
IENE: Niet iedereen.
FRITS: Natuurlijk wel trut.
IENE: Nou, Nederland is toch ook een democratie?

FRITS: Ja en iedereen mag hier stemmen.

IENE: Ik niet.

FRITS: Omdat jij daar te stom voor bent. En zo zit het met die zwartjes ook, die moet je eerst opvoeden. *(DE BEL GAAT, iedereen gaat staan om weg te gaan, Iene ook, maar zij wordt net als de rest door Frits tegengehouden)* IK BEN NOG NIET KLAAR.

IENE: De bel is gegaan.

FRITS: Ik ben nog niet klaar! Negers zijn agressief! *(zegt hij agressief en laat haar gaan, Frieda is weg om zijn helm en jas uit de gang te halen, de rest mag nu weg)*

DHR. PETERS: Sinds wanneer ben jij een neger?

FRITS: He, gaan we discrimineren?

DHR. PETERS: Wie discrimineert hier?

FRITS: Ja wie, wie zegt. *(tijdens zijn volgende tekst, trekt Frieda hem zijn jas aan)* Je moet eens naar een discotheek gaan. Altijd trappen die gasten rotzooi, waar of niet?

FRIEDA: Nou ja...

FRITS: Laatst nog, ik zei alleen maar dat ze met hun zwarte poten van jou af moesten blijven.

DHR. PETERS: O en dan vind jij het gek als die mensen zich verdedigen.

FRIEDA: Zij begonnen niet, Frits begon.

FRITS: Ik gaf hem direct een klap voor zijn kop. Je moet die zwartjes op hun plaats zetten, dan weten ze wie de baas is. *(wenkt Frieda, we gaan)*

DHR. PETERS *(wordt gestopt door)*: En jij denkt dat dat een oplossing is?

FRITS: Ik weet 't wel zeker.

DHR. PETERS: Nou Frits in Zuid Afrika proberen ze 't ook zo, maar daar helpt het niet.

FRITS: Omdat ze 't niet goed doen.

DHR. PETERS: En jij weet hoe 't wel moet?

FRITS: Tuurlijk.

DHR. PETERS: Goed Frits, dan vertel jij ons dat de volgende keer maar eens in je spreekbeurt. *(hij gaat af)*

FRITS: Ouwehoer. Dat soort heeft overal kritiek op en ze weten d'r geen moer van af. Is hij er wel eens geweest? M'n helm.

FRIEDA: 't Is toch op t.v. *(terwijl ze af gaat om zijn jas en helm te halen)*

FRITS: Dat zei Karel. Heb je geen eigen mening?

FRIEDA: Is toch zo. *(achter)*

FRITS: M'n helm.

FRIEDA: Ja rustig maar. (*op*)

FRITS: Wat rustig. Als ik je vraag me m'n helm te geven dan geef je hem gelijk.

FRIEDA: Doe ik toch ook. (*geeft hem*)

FRITS: Heb je opgeschreven wat voor huiswerk we hebben? (*wil weg*)

FRIEDA: In je agenda.

FRITS (*stopt*): Mijn agenda? Waarom zit jij in mijn agenda te loeren?

FRIEDA: Omdat ik moet weten wat voor huiswerk je moet maken.

FRITS: Ik? Waarom...? Ik hoef geen huiswerk te maken, dat kan jij toch doen...

FRIEDA: Ik heb het de vorige week al gedaan.

FRITS: Da's me goed bevallen daarom mag je 't nu weer doen.

FRIEDA: Ja he, ik ben je slaaf niet.

FRITS (*stopt*): Wat krijgen we nou. Wij leven niet in Zuid Afrika, wij leven in een echte democratie, de meerderheid bepaalt.

FRIEDA: Mooie meerderheid.

FRITS: Iedereen heeft mij gekozen.

FRIEDA: Omdat ze bang voor je zijn.

FRITS (*haar terugstotend*): Wat heeft dat er nou mee te maken, democratie wil zeggen dat je tegen je zin dingen moet doen, die de meerderheid wil, ik ben de meerderheid, dus jij maakt mijn huiswerk.....

FRIEDA: O.k. (*gaat hem voorbij*)

FRITS: Waar ga je heen?

FRIEDA: Naar huis.

FRITS: Haal eerst m'n brommer even.

FRIEDA: Barst.

FRITS: Ho, ho wie beslist hier?

FRIEDA: Ja, ik maak je huiswerk ook al. Ik doe het niet.

FRITS: Dan moet je 't zelf maar weten. Wat doen we met negers die niet willen luisteren?

FRIEDA: Da's heel wat anders.

FRITS: Da's precies hetzelfde, die doen ook niet wat de baas hen opdraagt.

FRIEDA: Laat me los, zak.

FRITS: Wie is hier een zak? He, wie? Jij weet je plaats niet, trut. Als ik zeg haal mijn brommer, dan haal je hem, ja?

FRIEDA (*wil niet*)

FRITS: Het is je eigen schuld als je een pak slaag krijgt.

FRIEDA: Laat iemand anders het doen.

FRITS: M'n brommer!

FRIEDA: Frits. (*toe nou*)

FRITS (*hij pakt haar beet en gooit haar door de klas*): M'n brommer!!!!

(*black out, Muziek en dia van het gedicht*)

Je ziet ze niet maar
je weet maar al te goed dat ze er zijn
ijzeren handen die dag in, dag uit
klaar zijn om te grijpen
die je overal tegenhouden
hoe lang je je omweg ook maakt.

Als u het hele stuk wilt lezen dan kunt u via www.toneeluitgeverijvink.nl de tekst bestellen en toevoegen aan uw zichtzending.

Voor advies of vragen helpen wij u graag.

 info@toneeluitgeverijvink.nl

 072 5112407

“Samenspelen” is ons motto